

The Abraham Arbesfeld Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

ETHICS OF WAR

Halachot of Preparing for War

Rabbi Hershel Schachter
ב' חשוון תשע"ה • October 26, 2014

1) תלמוד בבלי מסכת עירובין דף יז עמוד א

משנה. ארבעה דברים פטרו במחנה: מביאין עצים מכל מקום ופטורין מרחיצת ידים, ומדמאי, ומלערב

2) רבינו חננאל מסכת עירובין דף יז עמוד א

מתני' ד' דברים פטורין במחנה כו'. וכמה הן מחנה. ירושלמי ר' יוחנן אומר עשרה שנא' [ש"א כ"ה] ויבואו נערי דוד וידברו אל נבל וגו' מהו וינוחו נעשו מחנה ר"י בן פזי אומר עשרה עד למחנה גדול (במחנה) [כמחנה] אלהים [דה"א י"ב] וכמה מחנה אלהים עשרה תני בשם ר' יהודה י"ב אלף כמחנה ישראל

3) חזון איש הלכות עירובין סימן ו

ובירו' ספ"ק דעירובין נחלקו כמה מחנה איכא דאמרי מאה ואיכא דאמרי עשרה ואיכא דאמרי י"ב אלף, ומשמע דא"ל שיסתימו כל ישראל אלא תלוי בסכום אנשים ובמ"מ פ"א מה' עירובין ה"ג כתב בשם המפרשים דמחנה עשרה ופסקו כר"י וריב"פ בירו' שם, דמ"ד מאה איפריך וי"ב אלף ר"י קאמר לה ומשמע דרצנן פליגי עלי' והלך נקטינן עשרה, ומ"מ אין ראי' מגמ' דעירובין מ"ה א' די"ל דא"י ונראה דגם לענין מלות ויד תהי' לך מחוץ למחנה וגו' דברים כ"ג י"ג שיעור מחנה עשרה, ונראה דאף אם הלוחמים מרובים אבל הם מפוזרים אינם מצטרפים ובעינין עשרה במקום אחד, ואפשר דשיעור לירוף עד ע' אמה ושיריים כשיעור לירוף ע"ה.

בירו' שם יליף עשרה מקרא כמחנה אלקים וכמה מחנה אלקים עשרה, ונראה דהמינים שאין מצרפין אותן לעשרה לדג' שבקדושה אין משלימין לעשרה של מחנה.

ודאיתאן עלה נראה דיש ב' תנאים צדין מחנה. א', שתהא מלחמת ישראל כדכתיב דברים כ"ג י' כי תלח מחנה על אויבך וגו' והיינו הולאת ישראל למלחמה. ב', שחיל הלוחמים במספר מקיים חוץ במקום אחד וש עליהם שם מחנה וצירו' שאלו כמה מחנה, אבל שפיר י"ל דאין דין מחנה אלא במלחמת כל ישראל ע"פ מלך ושופט שבדור, או ע"פ סנהדרין במלחמת רשות, אבל מספר החונים יחד במחנה אשה סגי בעשרה.

4) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף ב עמוד ב

אמר רבי יוחנן: מניין למלכים שאין מונין להם אלא מניסין

5) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף ג עמוד א

אמר רב חסדא: לא שנו אלא למלכי ישראל, אבל למלכי אומות העולם - מתשרי מנינן.

6) תלמוד בבלי מסכת ראש השנה דף ג עמוד ב

מכל מקום קשיא! - אמר רבי יצחק: לא קשיא; כאן - קודם שהחמיץ, כאן - לאחר שהחמיץ.

7 תלמוד בבלי מסכת סוטה דף מד עמוד ב

בד"א - במלחמות הרשות, אבל במלחמות מצוה הכל יוצאין, אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה; אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים - במלחמות מצוה, אבל במלחמות חובה הכל יוצאין, אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה

8 תלמוד בבלי מסכת גיטין דף נו עמוד א

אבא סקרא ריש בריוני דירושלים בר אחתיה דרבן יוחנן בן זכאי הוה, שלח ליה: תא בצינעא לגבאי. אתא, א"ל: עד אימת עבדיתו הכי, וקטליתו ליה לעלמא בכפנא? א"ל: מאי איעביד, דאי אמינא להו מידי קטלו לי! א"ל: חזי לי תקנתא לדידי דאיפוק, אפשר דהוי הצלה פורתא. א"ל: נקוט נפשך בקצירי,

9 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף טז עמוד א

כיון שעלה עמוד השחר נכנסו חכמי ישראל אצלו. אמרו לו: אדונינו המלך, עמך ישראל צריכין לפרנסה! - אמר להן: לכו והתפרנסו זה מזה. - אמרו לו: אין הקומץ משביע את הארי, ואין הבור מתמלא מחולייתו. - אמר להם: לכו פשוטו ידיכם בגדוד. מיד יועצין באחיתופל, ונמלכין בסנהדרין, ושואלין באורים ותומים

10 רמב"ם הלכות מלכים פרק ו הלכה טו

וכן מצות עשה להיות יתד לכל אחד ואחד תלויה עם כלי מלחמתו, ויצא באותה הדרך ויחפור בה ויפנה ויכסה, שנאמר ויתד תהיה לך על אזניך וגו', ובין שיש עמהן ארון ובין שאין עמהן ארון כך הם עושים תמיד, שנאמר והיה מחניך קדוש.

11 רמב"ם הלכות מלכים פרק ז הלכה א

אחד מלחמת מצוה ואחד מלחמת הרשות ממנין כהן לדבר אל העם בשעת המלחמה, ומושחין אותו בשמן המשחה וזהו הנקרא משוח מלחמה. השגת הראב"ד אחד מלחמת מצוה וכו'. א"א אפשר להיות זה לענין אל ירך לבכם אבל לענין השאר החוזרים מעורכי המלחמה לא נאמר אלא למלחמת הרשות אבל לא למלחמת מצוה והכי איתא בגמרא.

12 ספר המצוות לרמב"ם מצות עשה קצא

והמצוה הקצ"א היא שצונו שנמנה כהן שיוכיח לעם תוכחת המלחמה ויחזיר מי שאינו ראוי להלחם אם לחולשתו או בעבור שתהיה מחשבתו בעניין יחייב לו מיעוט הגבורה למלחמה, והם השלשה דברים שביאר הכתוב (שם), ואחר כן יכנסו למלחמה. וזה הכהן ייקרא (סוטה פ"ז מ"ב ורפ"ח, מכות פ"ב מ"ו) משוח מלחמה. ויאמר בתוכחתו הלשון הנזכר בתורה ויוסיף על זה מאמרים יעוררו העם למלחמה ויביאם להסתכן בנפשם לעזור דת האל ולשמרה ולהנקם מן הסכלים בה המפסידים יושר המדינות. והוא אמרו ית' (שם) והיה כקרבתכם אל המלחמה ונגש הכהן וכו'. ואחר כן יצוה להכריז במערכות החיל שישבו חלושי הלבבות וכל מי שבנה בית חדש ולא חנכו או שנטע כרם ולא חללו או שארש אשה ולא לקחה כמו שבא לשון הכתוב והוא אמרו ית' (שם) ודברו השוטרים, אמרו בגמר סוטה (מג א) ודברו השוטרים כהן מדבר ושוטר משמיע. וזה כולו כלומר תוכחת משוח מלחמה וההכרזה בעורכי המלחמה הוא חובה במלחמת הרשות ובה הוא דין זה. ואמנם מלחמת מצוה [ע' קפז - ח ול"ת מת] אין בה שום דבר מזה לא תוכחת ולא הכרזה כמו שהתבאר בשמיני מסוטה (מד ב). ושם התבארו משפטי מצוה זו:

13 תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ב עמוד ב

דדרכו של איש לעשות מלחמה ואין דרכה של אשה לעשות מלחמה,

14 רש"י במדבר פרק א פסוק ג

(ג) כל יצא צבא - מגיד שאין יוצא בצבא פחות מבן עשרים :

15) תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כא עמוד ב

איבעיא להו: עבד עברי כהן, מהו שימסור לו רבו שפחה כנענית? חידוש הוא, לא שנא כהנים ול"ש ישראל, או דילמא שאני כהנים, הואיל וריבה בהן הכתוב מצות יתירות? רב אמר: מותר, ושמואל אמר: אסור

16) רש"י במדבר פרק לא פסוק ד

(ד) לכל מטות ישראל - לרבות שבט לוי:

17) רמב"ם הלכות שמיטה ויובל פרק יג הלכה יב

ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ... לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמן בכח גופן, אלא הם חיל השם שנאמר ברכך י"י חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם שנאמר אני חלקך ונחלתך.

18) רמב"ם הלכות מלכים פרק ח הלכה א

חלוצי צבא כשיכנסו בגבול העכו"ם ויכבשום וישבו מהן, מותר להן לאכול נבלות וטרפות ובשר חזיר וכיוצא בו, אם ירעב ולא מצא מה יאכל אלא מאכלות אלו האסורים, וכן שותה יין נסך, מפני השמועה למדו ובתים מלאים כל טוב ערפי חזירים וכיוצא בהן.